

Verksamhetsrapport
IOP för utsatta EU-medborgare
2018-11-01 – 2019 -04-30

Verksamhetsrapport

Sedan maj 2017 har socialförvaltningen i Stockholms stad och organisationer inom idéburen sektor samarbetat inom ramen för ett idéburet offentligt partnerskap (IOP). Målet med partnerskapet är att tillsammans verka för att utsatta EU-medborgare ges ett humanitärt stöd i form av basbehov, viss rådgivning samt att utveckla samverkan och kunskapsinhämtning mellan parterna.

Parterna består av: Convictus, Filadelfiakyrkan, Frälsningsarmén, Ny Gemenskap, Stockholms Stad (EU-teamet och Socialjouren) och Stockholms Stadsmission.

Former för samverkan inom IOP regleras genom samverkansavtal och består av två samverkansorgan:

- Samverkansgruppen möts månadsvis och består av verksamhetsledare/medarbetare från de olika parterna.
- Styrgruppen möts minst kvartalsvis och består av verksamhetsansvariga från de olika parterna.
- Aktuell statistik och beläggning hämtas från:
<https://samarbete2.stockholm.se/sites/iop-eu-medborgare/layouts/15/start.aspx#/SitePages/Startsida.aspx>

1. Dagverksamhet

Hur ser utvecklingen av besök i dagverksamheterna ut?

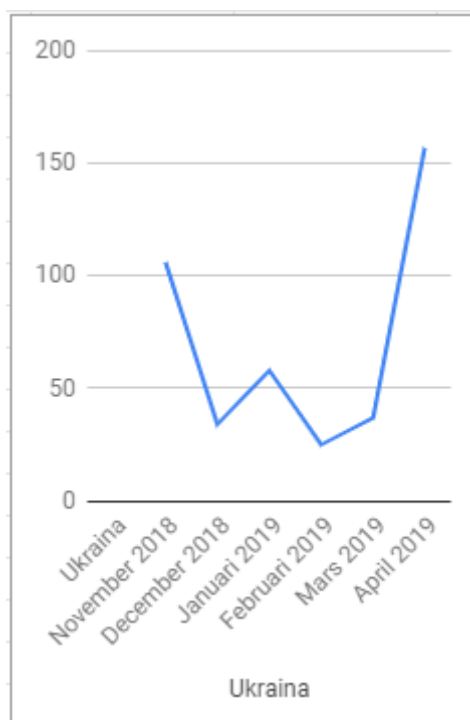
Antalet besök fortsätter att öka i alla verksamheter jämförd med perioden maj-september 2018, förutom oktober 2018 där verksamheterna har haft nästan 7000 gäster. Besöksantalet visar på viss nedgång under december och april, men i mars sker den högsta ökningen nämligen ca 7 140 besök totalt.

Månad	Sammanlagt (besök)	Män (besök)	Kvinnor (besök)
November	6993	6092	901
December	5635	4867	768
Januari	6003	5384	619
Februari	6435	5722	713
Mars	7141	6334	807
April	5639	4962	677

Kommentera eventuella säsongsbetonade trender/tendenser

Trenden från september-oktober 2018 fortsätter i alla verksamheter dvs. antalet deltagarbesök är ganska högt och i takt med kylan återvänder fler till dagverksamheterna med siffror mellan 5 600 till över 7000. I april, i samband med värmen, minskar antal besökare i alla dagverksamheter.

I ökningen som syns i verksamheternas statistik går det att observera nya nationaliteter i april 2019. Det är en utökning av antalet besök från länder som Surinam och Peru. Antalet besök från Ukraina i november-april 2019 fortsätter tendensen som vi har märkt i 2018, speciellt i april månad som ligger på den fjärde platsen av tio.

Kommentera kvinnor och män

Verksamheterna besöks genomgående av färre kvinnor än män. Ca 88% av alla besök utgörs av män och ca 12% av kvinnor. Antalet manliga besökare ökar en procent den här perioden, i jämförelse med antalet kvinnliga besökare.

Frälsningsarmén har flest kvinnliga besök, följt av Crossroads. Vad avser män har Crossroads högsta antalet besök, följt av Frälsningsarmén. Under februari-mars har antalet besök (både avseende män och kvinnor) ökat mest hos Frälsningsarmén, men i april har en synbar minskning skett hos Frälsningsarmén som har flyttat tillbaka i Fridhemsplan. Crossroads leder den här perioden (både avseende män och kvinnor), följt av Frälsningsarmén och ganska nära av Convictus.

Antalet kvinnliga besökare med europeiskt medborgarskap i jämförelse med antalet kvinnliga besökare med tredjelandsmedborgarskap behåller en likadan tendens som vi har märkt i maj-oktober 2018. Siffrorna ändras när vi tittar på alla länder, men fortfarande går det att konstatera att kvinnor med europeiskt medborgarskap besöker verksamheterna oftare än kvinnor från tredjeland.

Kvinnor	Kvinnor (totalt)	November 2018	December 2018	Januari 2019	Februari 2019	Mars 2019	April 2019
Frälsningsarmén	1090	195	163	148	210	234	140
Crossroads	983	192	173	130	135	157	196
Västberga gård	954	223	189	123	128	162	129
Convictus	818	150	131	133	145	138	121
Kafé Norrmalm	640	141	112	85	95	116	91

Män	Män (totalt)	November 2018	December 2018	Januari 2019	Februari 2019	Mars 2019	April 2019
Convictus	7069	1218	1169	1163	1203	1324	992
Frälsningsarmén	7120	1283	863	1127	1508	1536	803
Kafé Norrmalm	5885	1142	719	821	973	1230	1000
Västberga gård	4392	851	729	643	651	829	689
Crossroads	8895	1598	1387	1630	1387	1415	1478

Män o Kvinnor	Män o Kvinnor	November 2018	December 2018	Januari 2019	Februari 2019	Mars 2019	April 2019
Convictus	7887	1368	1300	1296	1348	1462	1113
Frälsningsarmén	8210	1478	1026	1275	1718	1770	943
Kafé Norrmalm	6525	1283	831	906	1068	1346	1091
Västberga gård	5346	1074	918	766	779	991	818
Crossroads	9878	1790	1560	1760	1522	1572	1674

Kommentera nationalitet – andel EU-medborgare respektive tredjeland-medborgare och tio-i-topp för nationaliteter

Sammanlagt för alla verksamheter, tio-i-topp:

1	Rumänien	8392
2	Polen	2380
3	Nigeria	1424
4	Ghana	948
5	Marocko	818
6	Finland	818
7	Litauen	678
8	Senegal	643
9	Lettland	615
10	Bulgarien	575

Rumänien fortsätter att vara på första platsen. Polen tog den andra platsen från Nigeria som ligger tredje, tio-i-topp. Det är märkligt att Ghana, Marocko, Finland, Litauen och Senegal har likadant antal besökare jämförd med perioden maj-september 2018, men Lettland och Bulgarien gick upp tio-i-topp.

Andel EU-medborgare respektive tredjelandsmedborgare: 64 % (EU) respektive 36 % (NON- EU).

Topp nationaliteter varje månad:

April 2019			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1605	1232	373
Polen	378	353	25
Nigeria	276	248	28
Ghana	226	221	5
Ukraina	157	120	37
Marocko	153	152	1
Finland	149	119	30
Surinam	143	121	22
Peru	122	98	24
Lettland	116	116	0

Mars 2019			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1452	1177	275
Polen	405	340	65
Nigeria	262	235	27
Finland	183	152	31
Lettland	176	176	0
Litauen	130	129	1
Senegal	125	125	0
Marocko	124	124	0
Gambia	95	95	0
Bulgarien	81	68	13

Februari 2019			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1118	888	230
Polen	399	329	70
Nigeria	251	223	28
Finland	166	128	38
Litauen	127	127	0
Senegal	113	113	0
Marocko	109	109	0
Lettland	102	102	0
Bulgarien	101	90	11
Ghana	92	88	4

Januari 2019			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1050	838	212
Polen	324	286	38
Nigeria	193	178	15
Ghana	159	159	
Marocko	119	119	0
Senegal	119	116	3
Finland	101	101	
Bulgarien	79	79	
Algeriet	78	78	
Lettland	73	73	0

December 2018			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1320	975	345
Polen	284	253	31
Nigeria	191	176	15
Ghana	119	117	2
Bulgarien	113	107	6
Marocko	111	104	7
Litauen	102	96	6
Finland	94	73	21
Grekland	77	77	0

Senegal	73	72	1
---------	----	----	---

November 2018			
Ursprungsland	Sammanlagt	Män	Kvinnor
Rumänien	1847	1409	438
Polen	590	517	73
Ghana	271	263	8
Nigeria	251	215	36
Marocko	202	200	2
Litauen	197	184	13
Finland	125	99	26
Bulgarien	117	104	13
Ukraina	106	73	33
Senegal	102	101	1

Genomförda informations- och råd- och stödinsatser.

CROSSROADS:

"På Crossroads har man under perioden dec-18 t.o.m. april-19 genomfört 59 läkarsamtal, 24 fotvårdssessioner, 9 rådgivande samtal om arbetsrätt, 6 möten med tandhygienist samt 25 fotvårdsbokningar."

EU-CENTER:

"På EU-centret erbjuder den löpande verksamheten kvalificerad rådgivning.

Längre rådgivningssamtal (30-50min) sker dagligen till en omfattning av ca 6 bokade samtal (medianantal). Kortare samtal och ad-hoc samtal sker i omfattning av ca ytterligare 8 samtal. Detta innebär ca 14 samtal per dag.

Utöver detta tillkommer samtal med kaplan/själavårdssamtal.

Safe Havens, som är centrets människohandelsrådgivning har öppen mottagning veckovis varje onsdag mellan kl. 13.00-17.00. På plats finns advokater/jurister samt personal från centret. Mottagningen är öppen för drop-in och för bokade samtal. Vi möter i snitt 3-4 personer/mottagningstillfälle varav fördelning kvinnor män uppskattas till ca 60/40. Vi ser främst fall som rör arbetsexploatering och sexuell

exploatering.

Stödinsatser i form av basbehov uppfylls enligt nedan angivna snitt:

Dusch ca 15-20/dag

Tvätt ca 15/per vecka

Utdelning av hygienprodukter (liten påse innehållande tvål, schampo, lotion) ca 40-50st/vecka

Enklare måltider (alltid innehållandes: kaffe/te, bröd, ost, skinka & ägg, och ofta med tillägg t.ex. soppa eller liknande) för varje besökare. 50-120 pers/dag varierat efter flytt, lokalens möjligheter, väder etc.

Utöver detta har vi i snitt varit aktiva i uppsökande verksamhet med ca 3gångar/vecka och mött människor ute bl.a. på/i Medborgarplatsen, Skärholmen, Hornstull. Skanstull. T-centralen och Kista.”

CONVICTUS:

”Convictus har utfört följande tjänster:

- Personlig rådgivning innehållandes bl.a. info om arbetsliv, sjukvård, myndigheter, samhälle, kulturkunskap, etc. Alltid med utgångspunkt från behov och önskemål.
- Juridisk rådgivning/gatujurister
- Lära sig svenska
- Diakon/präst
- Testning och rådgivning, noaks ark - 2st sjuksköterskor (hiv-test)
- Kläder, skor
- Dusch
- Tvättmaskin
- Lunch
- Frukost
- Länkningar
- Gemenskap
- Kontaktcenter (gäst, släkt, myndighet)

Specifika projekt/aktiviteter som ägt rum har innehållit:

- Hälsoinfo träffar –olika tema
- Street business, gatans entreprenörer
- Cancerinfo
- Massage”

NY GEMENSKAP

”Den dagliga verksamhetens aktiviteter finns i form av fem sociala kaféer, varav fyra av dem öppna måndag-fredagar från 9.00 till 12.00 samt en femte (belägen i Västberga), öppen från 9.00-15.30 samt på lördagar från 9.00-12.30.

I alla caféer erbjuder vi en gratis frukost, kulturaktiviteter, social samvaro och psykologisk rådgivning. I Västberga erbjuder vi även dusch och klädtvätt.

Vi samarbetar med Swedish at Work, ett privat företag som försöker hjälpa vår målgrupp till arbete i Stockholm genom främst information om hur det fungerar på ett företag och i en svensk kontext.

Vi driver ytterligare två projekt; *Nya Rum* (målgrupp - ensamkommande minderåriga) och *Värme och vila* (målgrupp - unga 18–22 år).

Som en del av projektet *Vinternatt* tillhandahåller vi även personal och volontärer för härbärgen för registrering av gästerna till Vinternatt, Vinternatt 2 och EKN (ca 130 gäster per vecka).”

2.Nattverksamhet

Hur ser utvecklingen av beläggning på natten ut?

Enligt statistiken det finns en faktisk beläggning på 87% på Vinternatt av det totala antalet ordinarie platser (115 platser) under perioden 1 november 2018 till 30 april 2019. Det finns olika faktorer som påverkar den faktiska beläggningen, till exempel väder, inskrivningsmetoden (den underlättar för verksamheterna, men skapar svårigheter för målgruppen), kulturella aspekter (grupptrygghet, viktigt att hålla tillsammans i gruppen), vissa morgnar är det flera gäster som checkar ut samtidigt då kan det vara ganska svårt att få full beläggning direkt dagen efter. Alla med biljett dyker inte alltid upp. m.m.

I samverkan tillsammans med dagverksamheterna och inskrivningen för Vinternatt, kan vi se att behovet för övernattnings sannolikt är betydligt högre än det vi idag kan erbjuda inom ramen för IOP. De begränsningar som har nämnts ovanför, men också utmaningar i Vinternattsmodellen (övernattnings begränsad till 5 nätter/7 nätter, karensdagar, begränsat antal platser m.m.) leder sannolikt till att en del av målgruppen väljer lösa övernattnings på andra sätt utomhus.

För en tydligare bild av behovet utifrån de personer i målgruppen som vänder sig till Vinternatt/Sommarnatt inskrivningen har börjat från 2018-11-01 även att redovisa antal biljetter som delas ut :

https://samarbete-extern.stockholm.se/sites/iop-eu-medborgare/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={41E2AA1B-AADC-440B-A73C-3FEC07670FC1}&file=Bel%C3%A4ggnings%20IOP%20-%20redigerbar.xlsx&action=default

Månad	Antal övernattningar		%		Total beläggning	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Nätter	%
NOV	1245	1876	40	60	3121	90
DEC	1261	1794	41	59	3055	86
JAN	923	1922	32	68	2845	80
FEB	1083	1869	37	63	2952	92
MARS	1098	2050	35	65	3148	88
APR	1050	1957	35	65	3007	87
TOTALT	6660	11468	37	63	18128	87

Kommentera eventuella säsongsbetonade trender/behov

Vår samlade erfarenhet är att antalet besökare ökar mellan nov och april. Från och med november ser vi att beläggningen ökar till 86%-92% och det händer ofta att det är fullbelagt och att Vinternatt tvingas öppna flera platser än dem som planeras. Inskrivningen ser ut också en ökning under framförallt oktober. Frälsningsarméns, Filadelfias och Convictus härbärke uppger att karensnätterna är svåra för gästerna ju kallare det är ute. Vi ser också många fler besökare som är alkohol- och/eller drogpåverkade och som lider av psykisk ohälsa än tidigare.

Kommentera kvinnor och män

Enligt statistiken är det bara 37% av de totala övernattningar som används av kvinnor. Antalet kvinnor är lite högre på Frälsningsarméns än Filadelfias härbärke och följer samma trend under vinter som övriga besökare. De kvinnor som använder sig av platserna på Vinternatt kommer oftast tillsammans med en större grupp och använder sig därmed av de s.k. familjeplatserna. Bara en liten andel av kvinnorna åberopar singelplatser.

Många av de kvinnor som vistas i Stockholm på egen hand berättar att de inte känner sig trygga att sova i ett stort rum/en stor lokal med många okända personer, där majoriteten är män.

På Convictus natthärbärgen har vi sovplatser endast för kvinnor som gör att de känner sig mycket bekvämare, vilket är anledningen till varför vi är oftast fullbokad.

Kommentera nationalitet – andel EU-medborgare respektive tredjelandsmedborgare och topp för nationaliteter

Gästerna på Vinternatt kommer från 40-tal olika länder. Utifrån statistik är ca 60 % är EU-medborgare och ca 40 % tredjelandsmedborgare. 56% av gästerna kommer från Rumänien, 9% från Nigeria, 9% från Marocko, 6% från Ghana, 6% från Polen, 3% från Senegal och därefter i lägre grad från övriga länder som nämns.

När det gäller kvinnor är 96 % av kvinnorna från Rumänien, Nigeria representerar 2%, Kongo 1% och Ungern 1%. Färre besökare kommer från Bulgarien, Lettland, Brasilien, Etiopien och Ryssland.

Kommentera unika besökare och hur många av dem som bott under en längre period än 30 dagar

Under november-april perioden, har vi räknat 343 unika individer/gäster.

Gäster som har bott längre period än 30 dagar:

- 226 fasta gäster
- 117 gäster som kommer då och då

Alla gäster följer natthärbärgets sov system.

3. Barnperspektiv

EU-teamet arbetar uppsökande riktat till EU-medborgare och tredjelandsmedborgare i en utsatt situation. Teamet har särskilt fokus på personer som befinner sig i en extra utsatt situation, till exempel minderåriga, äldre personer i dåligt skick, sjuka eller högggravida. Hittills under 2019 har EU-teamet påträffat 11 minderåriga personer som sovit i olämpliga miljöer eller befunnit sig i tiggerisituationer i Stockholm. Ofta hittas de minderåriga efter tips från allmänheten eller efter att personer från målgruppen tipsat om att ett barn finns i Stockholm. Majoriteten har varit minderåriga i övre tonåren, ett fåtal har varit spädbarn eller små barn som varit i Stockholm med sin vårdnadshavare. Samtliga har länkats till barn- och ungdomsenhet eller socialjour för att få stöd och skydd. EU-teamet har tagit fram en ny rutin för hur teamet ska agera när en minderårig person påträffas, rutinen har förankrats med stadsdelarna i staden.

Samtliga dag- och nattverksamheter inom IOP riktar sig till vuxna personer. Barn ska inte sova i nattverksamheterna. I de olika IOP-verksamheterna har det ändå förekommit vid enstaka tillfällen att minderåriga dykt upp vid verksamheterna. Antingen i sällskap av en vuxen eller på egen hand. De minderåriga som kommit på egen hand har gällt barn i övre tonåren.

Samtliga verksamheter är angelägna att fånga upp och uppmärksamma eventuella minderåriga. Alla verksamheter har som rutin att kontakta socialjour eller EU-team för att rådgöra och länka till socialtjänst om ett barn kommer till verksamheten. De flesta verksamheter informerar också om att de är skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de misstänker att ett barn riskerar att fara illa.

Under perioden har styrgrupp och samverkansgrupp fått information om lagstiftning kopplat till barn och unga, orosanmälningar och handläggning för barn- och ungdomsärenden inom socialtjänsten.

4.Extra Kalla Nätter

Sammanfattning

Organisation – Ny Gemenskap kom överens med Filadelfia om att ta huvudansvar för arbetsledning och ledning av volontärer, detta gjorde beslutsvägar snabbare och det fanns en samsyn inom teamet redan från början.

Väder – Totalt blev det 16 nätter jämfört med förra säsongens ca.40 nätter. Förra säsongen upplevde vi många kalla nätter i rad, den här säsongen blev det enstaka nätter utspridda över tid.

Sammanlagt 905 besökte öppnade tillfällen. Av dessa är den dominerande gruppen rumäner, polacker och balter men även många Tredjelandsmedborgare med ursprung Afrika deltog. Personal och volontärer var inställda på att släppa in även svenska medborgare om dessa skulle dyka upp, men detta skedde endast vid ett tillfälle.

Den bättre organisationen innefattade även en tydlighet från start att om det blev för många gäster öppnade ställe nummer två. Detta spreds även bland gäster och bidrog till en lugnare stämning vid inläpp.

Organisation

Utifrån tidigare erfarenheter skapades en modell med tydliga roller och tydlig möjlighet till avlastning om det skulle inträffa många kalla nätter.

Funktion 1: Beslut utifrån SMHI kl.12 dagen före, meddela aktörer

Funktion 2: Kontakt med volontärer, information via sociala medier, stöd kring
Funktion 3. Övergripande samordning och statistik samt kontakt med Stockholms stad.

Funktion 3: Platsansvar, rekrytering av timanställda, genomgång lokaler och kontakt med lokalansvariga. Statistik och information till aktörer.

Medarbetare lokaler: Flera av de kyrkor som ställt sina lokaler till förfogande har också medverkat med egen personal på plats.

Volontärer: Ett knappt 50-tal frivilliga har deltagit under vintern. Dessa har informerats ett dygn i förväg och anmält sig. De flesta deltar endast kvällstid. Det är en mycket lägre siffra av antal volontärer än tidigare år, förutom att trender kan spela in så har vi med förbättrad organisation inte heller haft samma behov av frivilliga insatser.

Utmaningar

Projektägare ser utmaningar i att fortsatt attrahera frivilliga att ställa upp som volontärer och hur projektet når igenom via sociala medier.

De församlingar som deltagit lämnar övervägande positiv feedback och det känns rimligt att anta att flera kan delta även framöver.

Tillfällen

I genomsnitt har Extra Kalla Nätter besökts av 57 personer per tillfälle. Några mindre incidenter orsakade av personer med psykisk ohälsa, men inte någon allvarlig händelse.

Även nattgäster har reagerat på en förbättrad organisation och projektet har upplevts 'lugnare' än tidigare.

Statistik

- 905 gäster (612 män - 293 Kvinnor)
- 16 nätter (+/- 57 gäster/natt)
- 10 nätter i januari, 4 nätter i februari, 2 nätter i mars
- 30 olika länder

5.Trender av hot, hot om våld och våld i dag- och nattverksamheterna.

Samtliga verksamheter har erfarenheter av hot, hot om våld eller våld. Alla har övervägande erfarenheter av hot alternativt hot om våld. Det är ytterst få gånger hoten övergår i en våldshandling. På olika sätt har personal alternativt deltagare på plats kunnat avstyra hotet. I de allra flesta fallen är det män som är inblandade i dessa situationer. På våra natthärbärgen är de inblandade nästan enbart män med undantag för två tillfällen då kvinnor rapporterats vara inblandade i hot om våld alt våld. Konflikter i verksamheterna är till stor del alkoholrelaterade, men också till följd av psykisk ohälsa. Det handlar ofta om

irritation som uppstår på plats men kan också vara bråk som börjat redan innan man kommer till verksamheten. Orsaker till bråk kan vara allt ifrån vem som ska sitta var, till rasism.

Olika verksamheter har haft olika mycket våld, hot och hot om våld. Det finns alltså ingen gemensam uppfattning om hur ofta det förekommer. Det vanligaste är att de hotfulla situationerna uppkommer mellan gäster. Alltså inte mellan personal och gäster eller volontärer och gäster. Det har dock vid enstaka tillfällen hänt att hot har kommit mot personal (fem inrapporterade fall). Dessa hot har kommit utav olika anledningar, vid ett tillfälle var det på grund av bristande kommunikation mellan nattverksamhet och biljetthanteringen, en deltagare hade utan att själv veta om det blivit portad hos nattverksamhet och fick därför informationen först vid biljetthanteringen.

Ännu mer sällan har en gäst blivit fysiskt våldsamt mot personal eller volontär, det finns tyvärr ett exempel på ett sådant fall under perioden för rapporten. En uppskattning är att polis är på plats i någon utav verksamheterna en gång per månad. Anledningen till detta kan vara hotfulla eller våldsamma situationer. En annan anledning kan vara att personal på plats gör bedömningen att en person är för påverkad av alkohol eller droger för att verksamheten ska kunna ta emot deltagaren i fråga på ett bra och säkert sätt. Det finns klara bevis på att få, men tydliga regler, minskar antal våldssituationer. Den generella uppfattningen hos alla organisationer är att berusning av alkohol i kombination med psykisk ohälsa oftast är den bakomliggande utlösande orsaken till hot, hot om våld och våld. Trots detta har vi ett exempel på när hot och våld minskade när ett natthärbärge slutade att neka alkoholpåverkade personer. Verksamheten i fråga rapporterar att de hotfulla situationer man tidigare haft nästan alltid startat då man nekat någon en sängplats på grund av alkohol- alt drogpåverkan.

Vi har även sett att väktare kan ha en triggande effekt hos nattgäster. En gemensam inskrivning till natthärbärgen bedömer vi har varit en bidragande orsak till mindre hotfulla situationer på natthärbärgen.

Vi ser en tydlig trend att alkohol- och/eller drogmissbruk påbörjas eller ökar efter en längre tid på gatan. Likaså ser vi att den psykiska ohälsan ökar i takt med hur länge individen har varit bostadslös.

6. Jämställdhetsperspektiv

Majoriteten av de personer som under dagtid når verksamheterna inom IOP är män. Det är alltså ur ett jämställdhetsperspektiv viktigt att belysa att riktade insatser till kvinnor inte enbart handlar om deras extra utsatthet, utan också om att möjliggöra en mer likvärdig tillgång på utbudet av insatser. Det kan vara uppsökande arbete, riktade, separatistiska, insatser i dagverksamheterna, kvällslänknings m.m.

Kvinnor utan bostad, som tillfälligt vistas i Sverige och som försörjer sig i gatumiljö är en mycket utsatt grupp. Dels föreligger en markant högre risk för människohandel, exploatering och prostitution, men också områden som är gemensamma för de allra flesta som vi möter rör i huvudsak hälsa:

- låg kunskap om sjukvårdsrättigheter och egenvård
- tabun kring mens och sex
- behov av kunskaper inom sexuell hälsa/STI prevention/preventivmedel mm.
- några, men inte alla, har mycket värk, upplever oro och stress över sin situation, har obehandlade sjukdomar m.m
- underordning i äktenskapet
- ett fåtal kvinnor är också gravida

Enligt WHO:s europeiska ramverk Hälsa 2020 är hälsofrämjande insatser helt avgörande för individens sociala- och ekonomiska utveckling och möjligheten att bryta ett utanförskap. Forskning visar att när det gäller dialog om hälsa så är det önskvärt från kvinnor själva att de är i enkönade grupper där man kan dela personliga erfarenheter med andra kvinnor.

Många saknar utbildning och har svårt alternativt kan inte alls ta till sig skriftlig information. Det finns en rädsla för myndigheter. Störst bland dem som saknar uppehållsrätt. Men också för att hat och kränkningar mot den här gruppen ofta ses som legitima i samhället. Flera beskriver hårdare tag från såväl myndigheter som andra samhällsaktörer.

Särskilda riktade insatser som pågått under perioden:

- Samarbete med Bättre Hälsa för information och utbildning i egenvård, sexuell hälsa/preventivmedel och sanitet mm.
- Särskild juridisk rådgivning för frågor som rör människohandel/exploatering
- Arbetsintegrering särskilt för kvinnor
- Kvällslänknings för kvinnor som sover på Vinternatt/Sommarnatt
- Miniseminarier om sjukvårdsrättigheter, STI-prevention på kvällstid
- Samtalsgrupper för kvinnor
- Firande av rumänska högtider
- Manikyr och fotvård

Riktade insatser under utveckling

- Kvällstestning (STI) bland annat med hjälp av mobila sjukvårdsteam
- Större investeringar i kunskaper som kan tas med till hemlandet, information om rättigheter i hemlandet, motiveringsarbete för att få fler barn i utbildning mm.
- Tidigarelagd öppning på kvinnohärbarget för ökade möjligheter att nå ut med riktade insatser.

7.Samverkan

Både styr- och samverkansgrupp upplever att samverkan har blivit bättre och utvecklats. Både samverkansorgan har utarbetat tydlig agenda och uppföljning av tidigare beslut. Under perioden har personalomsättning i samverkansgrupp minskat, vilket tidigare har utgjort ett hinder. Detta skapar bättre förutsättningar för kontinuitet och löpande dialog. Beslutet att revidera IOP-avtal för att möjliggöra kontinuerligt ordförandeskap, snarare än roterande, har också skapat bättre förutsättningar för uppföljning. För att underlätta arbetet och förbättra kommunikation mellan oss vi har skapat regler/rutiner.

Frågor för IOP-parterna att arbeta vidare med under nästkommande period:

- Mer systematisk inhämtning av brukarperspektivet inom ramen för IOP
- Löpande uppföljning av statistik (beläggning, antal besök, nationalitet) från dag- och nattverksamheter, samt analys av eventuella trender/tendenser och beläggning kopplat till kapacitet
- Samverkansgrupp tror att samverkans yta kan förbättras
- Konsolidera samarbetsformer och kommunikationen inom/mellan samverkansgrupp/styrgrupp och staden
- Utbildning inom psykisk ohälsa
- Förtydliga ambitionsnivå vad avser kvalitetsarbete – exempelvis möjlighet att genomföra kvalitetsenkät i verksamheterna